

Вересневі самоцвіти – 2013 рік

Вересневі самоцвіти – це потужний мистецький і культурний захід, значна подія для України, яка 43-й рік поспіль збирає шанувальників театрального мистецтва. Цей фестиваль об'єднаний творчістю видатного українського драматурга, актора, режисера – одного з засновників Театру Корифеїв - Івана Карпенка-Карого.

«Бувають люде на світі, що всім своїм життям, усією істотою своєю являють величезний контраст до того кола громадського, в якому обертаються, що вчинками своїми справляють раз у раз дужий протест проти того людського осередку, з яким мають діло не день, не два, а роки цілії і десятиліття.

Єсть, видко, щось, – якась сила, та непохитність і незломність духу, що виносить таких людей з-поміж сірої маси звичайного людського мотлоху й становить на поверсі життя як людей, що не тільки живуть, а й життя творять. Приглядатись до тієї ось творчої сили, що людей цього типу піднімає з низів до світла й становить у перші лави борців за краще життя на землі, - то найбільша втіха для кожного, кому не байдуже на це життя дивитись і хто не з холодним серцем ставиться до наших життєвих справ. Люди ці живими стоять світочами на шляху розвитку та зразками моральної сили людини в найкращому цього слова розумінні. Якось тепліше й утішніше робиться на серці, коли бачиш перед себе ці ясні постаті, яких не здолала наокружна темрява пригасити.

До таких людей належить Іван Карпович Тобілевич, відомий більше під своїм звичайним псевдонімом – Карпенко-Карий». Так писав про І.Карпенка-Карого український громадсько-політичний і державний діяч, літературний критик, історик літератури, академік Української академії наук, віце-президент ВУАН Сергій Єфремов.

Іван Карпенко-Карий

Справжнє ім'я Карого – Іван Карпович Тобілевич, псевдонім поєднує в собі ім'я батька та героя п'єси Т.Шевченка «Назар Стодоля» Гната Карого – улюбленого театрального персонажа.

Український драматург, актор, один з основоположників нового українського театру. У 1865 р. разом з М. Кропивницьким – організовує

І. К. Карпенко-Карий — Ветівський («Богдан Хмельницький-Старшого»)

аматорський гурток в Єлизаветграді. Як драматург виступив на початку 80-х рр. На професійній сцені з 1883 р. У 1884-1887 рр. перебував під гласним наглядом поліції за участь у русі народників. З 1889 р. вступив до Товариства акторів під орудою М. Садовського. А в 1890 р. разом із рідним братом С.Саксаганським організував Товариство акторів, яке під різними назвами проіснувало до 1909 р.

Митець був поборником створення соціально-психологічного театру. Підняв українську реалістичну драму до високого соціального звучання. Його перу належать драми: «Бурлака», «Безталанна», «Наймичка», сатиричні комедії «Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Хазяїн», «Суєта», історичні п'єси – «Сава Чалий», «Бондарівна» та інші.

Як актор Іван Карпенко-Карий виконував ролі у власних п'єсах: Боруля («Мартин Боруля»), Іван («Наймичка»), Пузир («Хазяїн»); у п'єсах М.Кропивницького Микита і Жолудь («Дай серцю волю, заведе в неволю», «Дві сім'ї»), а також у п'єсах інших авторів: Назар і Хома («Назар Стодоля» Т. Шевченка), Городничий («Ревізор» М. Гоголя), Жадов («Тепленьке місце» О.Островського).

Його ім'я присвоєно вищому навчальному мистецькому закладу України – Київському національному інституту театрального мистецтва.

Програма фестивалю

25 вересня. 18.30. Відкриття театрального сезону 2013-2014 рр.

**Кіровоградський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. М. Л. Кропивницького
І. Карпенко-Карий «Хазяїн». Драма на 2 дії**

Режисер-постановник Євген Курман
Сценографія і костюми Святослав Коштелянчук
Музичне оформлення Олександр Кохановський
На жаль, це остання робота видатного українського сценографа, учня Данила Лідера Святослава Коштелянчука.

Твори Івана Карпенка-Карого (1845-1907) належать до кращих зразків української класичної драматичної літератури, а комедія «Хазяїн» є однією з вершин творчої спадщини письменника. Нова вистава «Хазяїн» у постановці Театру корифеїв - це сценічне ессе,

яке досліджує психологічний механізм перетворення людини в машину для накопичення.

Стягання для стягання – багатство для ще більшого багатства. Це головний девіз життя головного героя Терентія Пузиря.

Аграрій - землевласник володіє такими степовими просторами, де розташовується кілька великих економій, вирощуються сотні пудів пшениці, тонни цукрових буряків для цілого заводу, випасаються десятки тисяч овець, працюють сотні тисяч постійних і строкових робітників. Пузир прагне все більше і більше мати, сам не знає для чого. Йому потрібні просто гроші і він не бачить, де їх ще можна застосувати.

Саме величезні статки перетворили його на істоту, позбавлену людських почуттів і емоцій. Його хвилює лише «хазяйське колесо», яке чавить всіх довкола, навіть найближчих і колись

найдорожчих людей.

26 вересня 18.30

Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка

І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля». Комедія на дві дії

Режисер	Анатолій Москаленко
Художник	Сергій Ридванецький
Художник з костюмів	Наталія Ридванецька
Музика	Олександр Гуменний
Балетмейстер	заслужений артист України Володимир Татарінов
Концертмейстер	Олена Белкіна

У такому відомому творі як «Мартин Боруля», дуже складно знайти ідею, яка б за 130-літню сценічну історію

не була б втілена на театральній сцені.

Але тим і цікавий І.К.Карпенко-Карий, що через невибагливий сюжет, підказаний складною долею батька драматурга, він зміг не просто розкрити пласт взаємин кінця XIX сторіччя, але й дати їм оцінку, яка в багатьох моментах випередила його час.

Через комедійний жанр Карпенко-Карий піднявся до вершин філософського усвідомлення буття. Кажучи про ідею,

яка може зацікавити сучасного глядача, хочеться згадати слова драматурга-філософа ХХ століття, родоначальника екзистенціалізму Жан-Поля Сартра: «Справжнє пекло, яке є на землі, яке утримує нас і підстерігає – це таке становище, при якому наше соціальне обличчя, яке ми намагаємося собі створити, або думаємо, що вже створили і яке стараємося зберегти в очах оточуючих, робить з нас живих мерців. Тоді ми стаємо пеклом для себе і для оточуючих».

27 вересня. 16.00

Київський академічний Молодий театр

І. Карпенко-Карий «Наймичка». Драма на 1 дію

Постановка і музичне оформлення

Лариса Семирозуменко

Художник-постановник Федір Нірод

Пластичне рішення заслужений діяч мистецтв

України Людмила Попович

Художній керівник постановки

Микола Яремків

У спогадах славетного корифея українського театру ХІХ століття Миколи Садовського є такі слова: «Трупа зоставалася під моєю орудою і грала весь театральний сезон у Ростові та Новочеркаську. У цей же таки сезон прийшла з цензури п'єса «Наймичка» Івана Карпенка - Карого, і в тому ж таки Ростові була вперше виставлена... На виставу приїхав крадькома з Новочеркаська сам Карпенко-Карий.... «Наймичка» так захопила всіх – і слухачів, і акторів, що були такі сцени, де й публіка, і актори, і навіть суфлер, якому це зовсім не належить, плакали, захлинаючись сльозами. П'єса зразу сподобалася публіці й пройшла з великим успіхом багато разів...»

Створена молодим режисером Ларисою Семирозуменко п'єса українського класика набула неповторного нового дихання й звучання. У центрі уваги чиста наївна Харитина – дівчина-дитина, що прагне

знайти домівку, захист, родину і своє кохання. Її характер сформувався не під впливом, а здавалося б, усупереч тяжким обставинам сирітського життя. А поряд – немолодий багатий Цокуль, відчув гостру потребу повернути втрачене й зражене заради багатства кохання й чистоту юності. Чи вдасться знайти Харитині в особі Цокуля батька? Чи зможе Цокуль спокутувати свій давній гріх, влаштувавши дівчині долю?..

27 вересня. 18.30

**Сумський обласний академічний театр драми та музичної комедії
ім. М. С. Щепкіна**

І. Карпенко-Карий «Чумаки». Драма на дві дії

Режисер-постановник заслужений артист України Олександр Рибчинський
Балетмейстер Тетяна Сердюк
Хормейстер Катерина Рохіна
Асистент режисера Павло Рибчинський

У драмі «Чумаки» Іван Карпенко-Карий, як і завжди, майстерно поєднує драматичну напругу вистави з проявами комедійності – доводячи тим самим тезу, що трагічне та комічне в житті існує поряд одне з одним.

Але ця комічність інколи лякає своєю тупістю, жорстокістю та жадобою до грошей. Досить сучасно сприймаються герої «Чумаків», такі як Настя, що «не любить» сварки і різними брехнями та видумками намагається заводити їх у своїй родині. Хома, який іде на повідку у своєї дружини, впевнений, що його всі поважають, бо він гарний господар і справедливо вершить долі інших.

Віталій — «премудрий Соломон», як його називають односельці, бачить істинну сутність селян – відсутність людської гідності, лінощі та жорстокість. Для них є тільки один Бог – гроші.

28 вересня «Хутір Надія»

України.

1970 – го року широко відзначаючи 125-річчя від дня народження Івана Карпенка-Карого (Тобілевича), було засновано Свято театрального мистецтва. Поетичну назву «Вересневі самоцвіти» свято отримало пізніше.

І вже сорок три роки поспіль з першим падолистом на цей час на Кіровоградщину з'їжджаються театральні колективи з усієї

Сьогодні «Хутір Надія» – знаменитий заповідник, священне місце, своєрідна «театральна Мекка», куди традиційно приїжджають діячі театру, письменники, вчені та тисячі прихильників театрального мистецтва віддати данину пам'яті видатному українському драматургу, творчості якого і присвячено нинішнє свято.

Цього року на «Хутір Надію» завітали видатні діячі театрального мистецтва новітньої доби: народний артист України – Богдан Бенюк, художній керівник-директор Київського академічного драматичного Театру на Подолі – народний артист України Віталій Юхимович Малахов, директор Миколаївського академічного українського театру драми та музичної комедії – народний артист України Микола Берсон, директор Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка – заслужений діяч мистецтв України Володимир Осипов, відомий український режисер – Сергій Проскурня, відомий український театральний критик – Ганна Липківська, письменник, секретар Національної спілки письменників України, поет і письменник – Сергій Пантюк, заступник головного редактора «Літературної України», поет – Станіслав Бондаренко.

Програма заходів на «Хуторі Надія»

9.30 – 11.00 Робота театральних майданчиків.

11.00 – 11.20 Урочиста церемонія покладання квітів до пам'ятника Івану Карпенку-Карому.

11.30 Дійство «Український Мольєр» на театральному полі.

12.30 Нагородження переможців огляду театральних аматорських колективів «Театральна весна Кіровоградщини».

13.00 Виступ Київського академічного обласного музично-драматичного театру ім. П. К. Саксаганського.

Уперше глядачі, які зібралися на Театральному полі, змогли подивитися дійство «Український Мольєр» у виконанні акторів театру ім. М. Л. Кропивницького. Основою цього дійства стали листи І. Карпенка-Карого і уривки з прем'єрної вистави «Хазяїн». Також уперше цього року у рамках «Вересневих самоцвітів» на Хуторі Надія, крім

театральних майданчиків, діяв і майданчик вільної поезії. Спершу актори Театру Корифеїв декламували вірші поетів, чиє життя та творчість пов'язані з Кіровоградщиною: Є. Маланюка, В. Гончаренка, Б. Нечерди, Л. Народового та інших. З читанням власних творів перед слухачами виступили сучасні поети С. Пантюк, С. Бондаренко, О. Косенко А. Корінь, А. Царук, В. Левицький, В. Погрібний (голова Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ»), О. Архангельський, О. Полевіна та інші. Родзинками майданчику стали бард Є. Манженко (Сталкер) та 14-річний вихованець кіровоградського літературного об'єднання «Степ» Дмитрик Литвинюк.

28 вересня. 18.30

Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії

І. Карпенко-Карий
«Засватана - не вінчана».
Музично-поетична драма на 2 дії
за п'єсою І. Карпенко-Карого
«Лиха іскра поле спалить і сама
щезне».

Режисер-постановник	заслужений діяч мистецтв України Володимир Бегма
Композитор	Ігор Поклад
Лібрето	заслужений діяч мистецтв Володимир Бегма, Михайло Ткач
Диригент-постановник	заслужений артист України Віктор Урес
Диригент	Олександр Посторонко
Художник-постановник	Юрій Ларіонов
Костюми	Надія Чапенко
Балетмейстер	Олена Хижняк

Нащадок колись знатного молдавського роду Юліан за будь-яку ціну намагається повернути собі втрачену владу і багатство. Він прочув про вродливу і багату українку Ялину, сестру заможного і звитяжного січового полковника Платона. У нього визріває план їхати на Україну і сватати собі красуню. Бог дав йому вроду і сміливу вдачу – якщо вже щось потрапляє йому до рук, він нізащо не відпустить.

29 вересня. 18.30

Київський академічний драматичний Театр на Подолі
І. Карпенко-Карий «Сто тисяч». Комедія на 2 дії

Режисер-постановник -
народний артист України,
лауреат Національної премії ім.
Тараса Шевченка
Віталій Малахов
Сценографія - Марія Погребняк
Художник по костюмах -
Ніна Руденко
Оригінальна музика - Іван Небесний

Помічник режисера - Тетяна Антонова

... українцеві земля дає радість
буття і самоствердження, змушує
жити, народжувати дітей і мріяти,
але нестримне бажання володіти
нею - його ж тяжкий хрест.
Класика української драматургії
вражає своєю актуальністю й
іронічною відвертістю в розкритті
національних характерів.

**У ролі Герасима Калитки -
народний артист України, лауреат Національної премії ім. Тараса
Шевченка Богдан Бенюк.**

29 вересня. 22.00

**Львівський академічний духовний
театр «Воскресіння»**

«Глорія» - вулична вистава

**Блискуче шоу, повний піроефект з
музикою і танцями на ходулях**

Сценарій та музичне оформлення
заслужений діяч мистецтв України
Ярослав Федоришин
Режисер заслужена артистка України
Алла Федоришина

Під етномузику вісім персонажів на ходулях творять феєричне дійство,
пов'язане із ритуалом вогню. Спочатку були птахи, потім з'явилися люди,

потім було весілля, потім з'явилися діти, потім появилось золото і з'явився вогонь, який почав розривати і спалювати все добре, чисте і духовне в людях у пошуках за золотом. Всі ці вічні теми червоною лінією проходять у виставі «Глорія». Вистава заворожує пластикю акторів, де жорстко відпрацьовані в шаленому ритмі

сцени апокаліпсису. Фінал вистави створюється піротехнічними сценами на етнічній музиці Буковини та Гуцульщини. Після апокаліпсису знову повертається радість і світло людського життя на Землі.

